Miljø-
direktoratet

FIVEN NORGE AS AVD EYDEHAVN
Postboks 113
4792 Lillesand

Oslo, 28. september 2026

Deres ref.:
Alf Morten Byberg

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/12
2026.0032.miljodir

Saksbehandler:
Eli Mathisen

Rapport etter tilsyn 7. - 10. september 2026

Denne rapporten omhandler forhold som ble avdekket under tilsyn hos FIVEN NORGE AS AVD EYDEHAVN (virksomhetsnummer: 974072076).

Rapporten består av følgende deler:
- Del 1: Resultatet av tilsynet
- Del 2: Miljødirektoratets vurdering og begrunnelse
- Del 3: Informasjon om tilsynet
- Del 4: Annen informasjon

Del 1: Resultatet av tilsynet

Denne delen gir en oversikt over resultatet av tilsynet og hva dere må gjøre til gitte frister. Nærmere beskrivelse er gitt i del 2.

Miljødirektoratet avdekket avvik som dere må rette snarest

Miljødirektoratet avdekket følgende avvik under tilsynet:
- Avvik 1: Utslippskontrollen til virksomheten har enkelte mangler
- Avvik 2: Enkelte rutiner i internkontrollsystemet er mangelfulle
- Avvik 3: Virksomheten har hatt en overskridelse av utslippsgrensen til vann i 2026
- Avvik 4: I ett graveprosjekt har virksomheten ikke mellomlagret gravemasser fra forurenset grunn på tett dekke

Avvik er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

FIVEN NORGE AS AVD EYDEHAVN må snarest rette opp avvik. Miljødirektoratet ber om en skriftlig tilbakemelding som viser hvordan avvik er rettet innen 1. februar 2027.

Dere må betale gebyr

FIVEN NORGE AS AVD EYDEHAVN må betale et gebyr på 215 300 kr for tilsynet.

Miljø-
direktoratet

Vi ber om tilbakemelding fra dere på epost

Vi ber om at dere sender all skriftlig tilbakemelding til post@miljodir.no ved Eli Mathisen. Merk svaret med saksnummer 2025/12 og tilsynsnummer 2026.0032.miljodir.

Del 2: Miljødirektoratets vurdering og begrunnelse

Avvik 1: Utslippskontrollen til virksomheten har enkelte mangler

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven gitt 14.august 2006, sist oppdatert 26. mai 2026, punkt 11.1. Program for utslippskontroll
- forurensningsforskriften kapittel 36A. Generelle krav til forurensende virksomhet, § 36A-4, § 36A-16 og § 36A-17
- internkontrollforskriften § 5, annet ledd punkt 7

Beskrivelse av krav

Krav til program for utslippskontroll følger av forurensningsforskriften § 36A-17, jamfør tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven (tillatelsen) punkt 11.1.

§ 36A-4 Utslippskontroll, stiller krav om at den driftsansvarlige skal kontrollere og dokumentere utslippene til luft og vann. Dette gjelder utslipp av komponenter som er regulert med grenseverdier i tillatelsen, og andre komponenter som kan ha miljømessig betydning.

I § 36A-16. Kvalitetssikring av målinger for utslippskontroll, stilles det krav om at
den driftsansvarlige skal kvalitetssikre målinger, måleutstyr og metoder slik at de gir representative tall for virksomhetens faktiske utslipp. Målinger omfatter volumstrømsmåling, prøvetaking, analyse og beregning.

Blant annet skal følgende punkter oppfylles for å sikre forsvarlig kvalitetssikring av målinger for utslippskontroll

- Målingene skal utføres etter Norsk Standard. Dersom Norsk Standard ikke finnes, kan internasjonal standard benyttes. Den ansvarlige for virksomheten kan benytte andre metoder enn norsk eller internasjonal standard dersom særlige hensyn tilsier det. Den driftsansvarlige må i slike tilfeller dokumentere at særlige hensyn foreligger og at den valgte metoden gir representative tall for virksomhetens faktiske utslipp.
- Dersom den driftsansvarlige selv analyserer parametere som er regulert med grenseverdier, skal den delta i sammenlignende laboratorieprøving og/eller jevnlig verifisere analyser med et eksternt, akkreditert laboratorium. Frekvensen skal begrunnes.
- Den driftsansvarlige skal jevnlig vurdere om plassering av prøvetakingspunkter, valg av prøvetakingsmetoder og -frekvenser gir representative prøver.

§ 36A-17 Program for utslippskontroll, stiller krav om at den driftsansvarlige skal ha et program for utslippskontroll som redegjør for utslippskontrollen og kvalitetssikringen etter § 36A-4 og § 36A-16. Programmet skal holdes oppdatert og inngå i virksomhetens internkontroll.

Virksomheten skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Norsk Standard

Fiven Eydehavn analyserer suspendert stoff på eget laboratorium. De opplyste at analysemetoden de benytter er basert på Norsk Standard. De har ikke dokumentert at det foreligger særlige hensyn som tilsier at de ikke kan benytte norsk eller internasjonal standard, eller dokumentert at den metoden som er benyttet gir representative tall for virksomhetens faktiske utslipp, slik som det er stilt krav om i § 36A-16, punkt a.

Sammenlignende laboratorieprøving

Suspendert stoff er regulert med grenseverdier i tillatelsen. Fiven Eydehavn analyserer suspendert stoff på eget laboratorium, og deltar i ringtest for denne komponenten. De opplyste at de sist deltok i ringtest i 2018, 2023 og 2025. Resultatene fra ringtestene for suspendert stoff i 2023 og 2025, som ble lagt fram under tilsynet, viser at virksomhetens analyseresultater ligger innenfor akseptkriteriene for denne type analyse disse årene.

Virksomheten opplyste at de har etablert rutine på å delta i ringtest hvert andre år. I måleprogrammet er det opplyst at de deltar i ringtest hvert tredje år, og måleprogrammet er dermed ikke oppdatert på dette punktet. De har ikke sett samlet på resultatene fra ringtestene for å vurdere utviklingen i egne analyser, og de har heller ikke benyttet resultatene fra ringtestene til å vurdere intervallet for deltakelse. Frekvensen for deltakelse i ringtest er ikke begrunnet i internkontrollsystemet, og kravet i § 36A-16, punkt c er dermed ikke ivaretatt.

Vurdering av utslippskontrollen

Fiven Eydehavn tar ut en døgnblandprøve per uke for analyse av suspendert stoff, og en døgnblandprøve per måned for analyse av metaller. Virksomheten fikk i 2015 utarbeidet rapporten "Evaluering av utslipp til sjø fra Saint-Gobain Ceramic Materials AS, Arendal", hvor ekstern konsulent gjør en gjennomgang av måleprogrammet for utslipp til vann. Evalueringen ved anlegget har omfattet valg av prøvetakingspunkter og -frekvens og prøvetakings- og analysemetodikk for suspendert tørrstoff og metaller. Evalueringen har også inkludert vannstrømsbestemmelser og beregninger av samlet utslipp til vann og usikkerheter knyttet til disse.

I måleprogrammet, datert 31. mars 2026, står det at det skal utføres tredjepartskontroll av eksternt firma ved større endringer i måleprogrammet eller hvert 10. år. Fiven Eydehavn fikk endret tillatelsen i desember 2023. De fikk i 2023/2024 utarbeidet rapporten "Tredjeparts-vurderinger av måleprogram ved Lillesand og Eydehavn", hvor ekstern konsulent har utført tredjepartsvurderinger av måleprogrammene til luft og vann.

I rapporten utarbeidet av ekstern konsulent i 2015 er det ikke gjort en tilstrekkelig vurdering av om variasjoner i prosessutslippet vil bli fanget opp av det eksisterende måleprogrammet. Fiven Eydehavn har heller ikke gjort en tilstrekkelig vurdering av dette forholdet. Fiven Eydehavn opplyste under revisjonen at prosessvannet passerer to store sedimentasjonstanker før det prøvetas, og at eventuelle variasjoner i prosessvannet vil jevnes ut i sedimentasjonstankene. De kunne ikke framlegge en skriftlig vurdering av dette. Ut fra de over nevnte punktene konkluderer Miljødirektoratet med at Fiven Eydehavn ikke har tilstrekkelig oversikt over variasjonene i utslippet over intervallet som prøven representerer. De kan dermed ikke dokumentere at de overholder utslippsgrensen, som døgnmiddel, alle døgn.

Miljø-
direktoratet

Fiven Eydehavn fikk i 2023 endrede utslippsgrenser for suspendert stoff, både som døgnmiddel og månedsmiddel. Under revisjonen foretok Miljødirektoratet en nærmere vurdering av enkelte forhold i rapporten utarbeidet av ekstern konsulent i 2023/2024. I rapporten er det ikke gjort en ny vurdering av om plassering av prøvepunkt, valg av prøvetakingsmetoder og -frekvenser for dette utslippet gir representative prøver. Det vil være behov for en ny vurdering av disse forholdene når det er gitt endrede utslippsgrenser, og det er ikke gjort tilstrekkelige vurderinger på disse punktene i tredjepartsvurderingen.

De over nevnte forholdene innebærer at kravet i § 36A-16, punkt d ikke er overholdt.

Gjentagende avvik
Under revisjon gjennomført av Miljødirektoratet i 2015 ble det gitt avvik på at det ikke forelå noen tilstrekkelig begrunnelse for at valgt prøvetakingsfrekvens for prøvetaking av tungmetaller til sjø sikret representative prøver. Det ble også påpekt at det ikke framgikk noen konkret beskrivelse i utslippskontrollen av hvilke vurderinger som skulle gjøres for å fastslå om den ukentlige utslippsprøven av suspendert stoff til vann var representativ. Det ble gitt tilbakemelding på avviket i 2015, med oppdatering av måleprogrammet, og tilsynet ble avsluttet. Miljødirektoratet ser alvorlig på at forholdene nevnt over ikke er tilstrekkelig ivaretatt i utslippskontrollen, og også avdekkes under revisjonen i 2026.

Avvik 2: Enkelte rutiner i internkontrollsystemet er mangelfulle

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- internkontrollforskriften § 5, annet ledd punkt 7

Beskrivelse av krav

I internkontrollforskriften stilles det blant annet krav til at virksomheten skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhets- lovgivningen.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Følgende rutiner har enkelte mangler:
<u>Oppdatering av miljørisikovurderinger</u>
Fiven Eydehavn har en rutine for oppdatering av miljørisikovurderinger hvert tredje år. Miljørisikovurderingene blir oppdatert tidligere i enkelte tilfeller. Stikkprøver under revisjonen viste at miljørisikovurderingene ikke har blitt oppdatert for eksempel på bakgrunn av relevante miljøavvik eller relevante innspill fra rapporten "Tilstandsrapport Fiven Eydehavn. Rapportering i henhold til M-630" (tilstandsrapport for forurenset grunn), datert januar 2020.

<u>Vurdering av unormale driftsforhold</u>
I tillatelsen tabell 3.1 er virksomhetens utslipp til vann fra raffineringsprosessen regulert med grenseverdier for blant annet suspendert stoff, kobber, krom, bly, nikkel, sink og arsen. Grenseverdiene er blant annet gitt som konsentrasjonsgrenser midlet over døgnet som kun gjelder under normale driftsforhold. For overskridelser av disse grensene opplyste virksomheten at de gjør en skjønnsmessig vurdering av hver enkelthendelse for om utslippshendelsene skyldes unormal drift eller

ikke. Under tilsynet opplyste virksomheten om at de tidligere blant annet har definert følgende type hendelser som unormale driftsforhold: posefilterbrudd og defekt syredoseringsutsyr. Virksomheten har imidlertid ikke en enhetlig rutine for å vurdere om overskridelser av aktuelle grenseverdier skyldes unormal drift eller ikke.

Kontroll og kalibrering av vannmengdemåler
Fiven Eydehavn benytter en elektromagnetisk flowmåler, Promag W400 DN150, til måling av mengde prosessvann til sjø. Vannmengdemåleren har vært i bruk siden 2020. Det gjøres årlig kontroll av vannmengdemåleren der et kjent volum vann pumpes gjennom måleren, og kjent volum sammenlignes med volum avlest på vannmengdemåleren i den perioden. Fiven Eydehavn har satt akseptkriterie på 2% avvik mellom kjent volum og avlest volum på vannmengdemåleren. Virksomheten opplyste under revisjonen at de ikke ser behov for kalibrering så lenge avviket ved kontroll er innenfor satt grense.

Vannmengdemåleren har ikke blitt kalibrert siden den ble installert i 2020. Kriterier for å vurdere når det vil være behov for kalibrering er ikke beskrevet i internkontrollsystemet, utover akseptkriteriet som er satt. Kravet i forurensningsforskriften § 36A-16, punkt e om at vannmengdemåleren jevnlig skal kontrolleres og kalibreres er dermed ikke ivaretatt.

Rengjøring av oppsamlingskar for døgnblandprøver
Virksomheten har et kar for oppsamling av volumproporsjonale døgnblandprøver. Analyser av døgnblandprøvene brukes til rapportering av utslipp til vann. Under tilsynet opplyste virksomheten at det gjøres ukentlig visuell kontroll av karet. Videre opplyste virksomheten om at oppsamlingskaret ble rengjort en gang sommeren 2026 og at forrige rengjøring ble gjort for omtrent tre år siden. Virksomheten registrerte 06.november 2025 et miljøavvik (#10118) med forhøyet utslipp av suspendert stoff. Et av tiltakene var at det skulle etableres en rutine for spyling av oppsamlingskaret for døgnblandprøver to ganger årlig. Under tilsynet opplyste virksomheten om at det ikke er etablert en rutine for dette i internkontrollsystemet.

Avvik 3: Virksomheten har hatt en overskridelse av utslippsgrensen til vann i 2026

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven gitt 14.august 2006, sist oppdatert 26.mai 2026, punkt 3.1. Utslippsbegrensninger

Beskrivelse av krav

I tabell 3.1 i tillatelsen stilles det krav til at utslippet av vann fra raffineringsprosesser ikke kan inneholde mer enn 2,000 mg/l vanadium med en midlingstid på et døgn.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Fiven Eydehavn har utslipp til vann av blant annet vanadium fra raffineringsprosessen. Virksomheten tar månedlige døgnblandprøver av ulike metaller, inkludert vanadium. Under tilsynet kom det fram at virksomheten har hatt en overskridelse av grenseverdien for vanadium i mars 2026, med en målt døgnmiddelkonsentrasjon på 2,300 mg/l.

Avvik 4: I ett graveprosjekt har virksomheten ikke mellomlagret gravemasser fra forurenset grunn på tett dekke

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- tidsbegrenset tillatelse til graving i forurenset grunn for reparasjon av rørledning til renseanlegg, med vilkår, datert 14. august 2025

Beskrivelse av krav

I vilkårene gitt i den tidsbegrensede tillatelsen til graving i forurenset grunn, stilles det blant annet krav til at mellomlagring av forurensede masser skal skje på tett dekke og overdekkes ved nedbør eller ved risiko for spredning med vind.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Graving i forurenset grunn i forbindelse med reparasjon av rørledning til renseanlegget ble utført høsten 2025. Under tilsynet opplyste Fiven Eydehavn om at omtrent 2 m^3 forurensede masser ble gravd opp, før de ble fylt tilbake igjen i gravegropa etter at tiltak var gjennomført. Under tilsynet opplyste virksomheten om at de hadde gjort prøvetaking av gravemassene i form av en blandprøve. Prøveanalysen viste blant annet bly i tilstandsklasse 3.

Under tilsynet kom det fram at masser hadde blitt mellomlagret på bakken langs gravegropa. Det ble verifisert under tilsynet at bakken i graveområdet ikke er å anse som tett dekke.

Fiven Eydehavn har en rutine for graving i forurenset grunn "Gravearbeid – prosedyre for Eydehavn og Lillesand". I rutinen står det ingen krav til mellomlagring av masser ved graving i forurenset grunn.

Vedtak om gebyr

Miljødirektoratet vedtar at FIVEN NORGE AS AVD EYDEHAVN må betale et gebyr på 215 300 kr for tilsynet. Dette tilsvarer sats 3 for flerdagstilsyn og er gitt på bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk. Vedtaket er fattet med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-8.

Dere vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen.

Miljødirektoratet er pålagt å ta gebyr for tilsyn på forurensningsområdet. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Vi viser til varsel om gebyr 20. januar 2026 og til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Dere har rett til å klage

Dere har rett til å klage på vedtaket. Retten til å klage er gitt i forvaltningsloven kap. VI. En klage bør være skriftlig begrunnet og må sendes til Miljødirektoratet innen tre uker etter at dere mottok dette brevet. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsatt ovenfor må betales inn. Dersom vi tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

Del 3: Informasjon om tilsynet

Gjennomføring av tilsynet

Tilsynet er gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Vår hjemmel til å føre tilsyn er forurensningsloven § 48. Rapporten gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av FIVEN NORGE AS AVD EYDEHAVN sitt miljøarbeid eller miljøstatus.

Tilsynet er en del av Miljødirektoratets risikobaserte tilsyn.

Tilsynet ble gjennomført som en revisjon. En revisjon er en systematisk kontroll av virksomhetens styringssystem. En revisjon omfatter gjennomgang av virksomhetens relevante dokumentasjon, intervjuer og verifikasjoner.

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

- Formøte 17.03.2026: Forberedende møte for å planlegge revisjonen.
- Åpningsmøte: Informasjon fra Miljødirektoratet om gjennomføringen av revisjonen
- Intervjuer og verifikasjoner.
- Avsluttende møte: Oppsummering med presentasjon av resultatene.

Fra Miljødirektoratet deltok

- Eli Mathisen
- Nora Uggerud
- Eirin Kvalheim (saksbehandler)

Under tilsynet deltok følgende funksjoner i bedriften:

Funksjon	Formøte	Åpningsmøte	Intervju/verifikasjon	Sluttmøte
General manager		x		x
Produksjon/investering manager		x	x	x
Site manager	x	x	x	x
Helse og sikkerhetsansvarlig		x	x	x
Kvalitetsleder	x	x	x	x
Kvalitet og HMS Ingeniør	x	x	x	
Miljøingeniør	x	x	x	x
Teamleder Mikro 1		x	x	x
Teamleder Elektro			x	x

Kontaktperson hos FIVEN NORGE AS AVD EYDEHAVN

- Alf Morten Byberg

Anlegg kontrollert

Følgende anlegg tilhørende FIVEN NORGE AS AVD EYDEHAVN ble kontrollert under tilsynet:

- Fiven Norge avd. Eydehavn, Arendal

Tema kontrollert

Følgende tema ble kontrollert knyttet til Forurensende aktivitet:

- Internkontroll
- Utslipp til vann
- Måleprogram
- Grunnforurensning
- Klimatilpasning

Regelverk

Tilsynet omfattet følgende regelverk:

- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven gitt 14. august 2006, sist oppdatert 26. mai 2026
- Tidsbegrenset tillatelse til graving i forurenset grunn for reparasjon av rørledning til renseanlegg, med vilkår, datert 14. august 2025
- Vedtak om tidsbegrenset tillatelse til graving i forurenset grunn for Fiven Norge Eydehavn i Arendal kommune, datert 2. juni 2026
- Vedtak om tidsbegrenset tillatelse til graving i forurenset grunn – utbedring prosessvannsutløp, datert 10. juni 2026
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)

Fremlagt dokumentasjon

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold under tilsynet:

- Internkontrollsystemet
- Miljørisikovurderinger
- Innrapporterte avvik for 2025 og 2026
- Måleprogram for overvåking av utslipp til vann
- Utførte gravearbeider i forurenset grunn Fiven Norge Eydehavn 2024 - 2026

Del 4: Annen informasjon

Rapporten vil være offentlig tilgjengelig

Denne rapporten er tilgjengelig for offentligheten via Miljødirektoratets postjournal på miljodirektoratet.no, i tråd med offentlighetsloven.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Einar Knutsen	Eli Mathisen
seksjonsleder	tilsynsleder

Miljø-
direktoratet

Kopi til:

- Statsforvalteren i Agder
- Arendal kommune